

VASTINE

5.11.2020

Ylivieskan kaupunki
Kaupunginhallitus

ASIA: Toiminta- ja puheterapiapalveluiden riittävyys ja saatavuus / Peruspalvelukuntayhtymä Kallio (Ylivieska)

Ylivieskan sivistyslautakunta on 25.8.2020 kokouksessa käsitellyt varhaiskasvatuksen erityisopettajien ilmaisemaa huolta toiminta- ja puheterapiapalveluiden riittävydestä ja saatavuudesta Ylivieskassa. Sivistyslautakunta on lähettänyt asian tiedoksi ja käsiteltäväksi kaupunginhallitukselle sekä pyytänyt kaupunginhallitusta lähettämään asian tiedoksi ja käsiteltäväksi Peruspalvelukuntayhtymä Kalliolle.

Ylivieskan kaupunginhallitus on käsitellyt asiaa 14.9.2020 ja lähettänyt asian Peruspalvelukuntayhtymälle käsiteltäväksi.

Vastine Erityistyöntekijöiden esimies, psykologi Pirjo Erkinantti on antanut vastineen varhaiskasvatuksen erityisopettajien huolesta ilmaistuihin asioihin seuraavasti:

Toiminta ja puheterapia on osa Kallion toteuttamaa perustason lääkinällistä kuntoutusta, jonka kohderyhmänä on koko väestö. Lääkinällisessä kuntoutuksessa erotetaan perus- ja vaativan tason palvelut. Perustasolla eli Peruspalvelukuntayhtymä Kallion toimintana arvioidaan kuntoutuksen tarve, ohjataan tarvittaessa jatkotutkimuksiin erikoissairaanhoidon sekä toteutetaan osa kuntoutuksesta. Kela puolestaan vastaa vaativan tason lääkinällisen kuntoutuksen järjestämisestä, mikäli asiakas tarvitsee tiivistä ja pitkäkestoista kuntoutusta.

Toiminta- ja puheterapian palveluun ohjautumiseen on kriteerit, jonka perusteella palvelua tuotetaan. Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa on 3 toimintaterapeutin ja 4 puheterapeutin virkaa. Kalliossa toimii tällä hetkellä n. 2,5 puheterapeuttia (13-14 työpäivää/viikko) ja 2 toimintaterapeuttia (10,5 työpäivää / viikko. Lasten palveluihin on laskennallisesti resursoitu (täydestä resurssista) 2 toimintaterapeuttia ja 3.2 puheterapeuttia. Palvelu toteutetaan säännöllisenä lähipalveluna Ylivieskassa, Nivalassa ja Sievissä. Lasten kuntoutus koostuu yksilöllisistä tutkimuksista, terapiasta sekä vanhempien ja lähiverkoston ohjauksesta. Ryhmämuotoisena kuntoutuksena

lapsille on järjestetty R-ryhmiä sekä motoriikkaryhmiä. Erikoislääkäripalveluna tuotetaan foniatriin vastaanottopäiviä etäpoliklinikkatoimintana.

Palvelujen riittävyys Ylivieskassa toimintaterapian osalta asiakkaita on tasaisemmin eri ikäryhmistä eli palvelutarvetta on lähes yhtä paljon kaikissa ikäryhmissä. Olemme pyrkineet vahvistamaan lasten palvelua siten, että kaksi toimintaterapeuttia tekee pelkästään lapsityötä. Kallion sisällä on työnjakoa kehitetty mm. apuvälineiden ja Lanu-yksikön osalta. Työnjaosta huolimatta nykyinen resurssi ei riitä, vaan jonot ovat pitkät. Kouluikäisten osuus on ollut kasvava. Toimintaterapian jonotilanne lokakuun lopussa oli Ylivieskan osalta seuraava: 39 lasta odotti ensimmäistä aikaansa, terapian käynnistymistä odotti 4 lasta ja seurantajonossa oli 2.

Puheterapian osalta palveluntarve painottuu erittäin selvästi alle kouluikäisiin eli toiminnassa toteutuu ns. varhaisen puuttumisen periaate. Puheterapiaan tulevat lähetteet laitetaan arviojonoon, jossa on kiireellisyysluokitus 1-3. Ylivieskan osalta lokakuun 2020 lopun jonotilanne kiireellisyysluokituksen 1-3 jonoissa oli yhteensä 16 lasta. Seurantakäyntiä tai terapiajakson alkua odotti tämän lisäksi 8 lasta.

Puheterapian toimien täyttämisessä on ollut vaikeutta pitkään. Tällä hetkellä avoinna on yksi vakituinen toimi sekä yksi pitkäaikainen sijaisuus. Useista hakuyrityksistä huolimatta emme ole vielä saaneet virkoja täytettyä. Tilannetta on pyritty paikkaamaan ostamalla palvelua kahdelta yksityiseltä yritykseltä, mutta heilläkään ei ole ollut myydä tarvittavaa määrää. Ostoresurssi on käytetty kokonaan Ylivieskan lapsiasiakkaille.

Vuonna 2019 asiakasmäärien ja käyntien prosentuaalinen ikäjakauma Ylivieskassa oli seuraava:

	Puheterapia		Toimintaterapia	
	asiakkaat	käynnit	asiakkaat	käynnit
0-7 v	82.5%	84.2%	30.4%	38.9%
8-16v.	1.1%	0.4%	16.0%	17.0%
17-64v.	6.9%	4.2%	28.6%	24.0%
65> v.	9.5%	11.2%	25.0%	20.1%

Varhaiskasvatuksen erityisopettajien huoli on ajankohtainen. Peruspalvelukuntayhtymä Kalliossa näemme huoleen yhtenä pahimpana ongelmana resursoinnin etenkin puheterapeuttien osalta. Puheterapeuttipula on paitsi Kallion alueen ja myös valtakunnallinen ongelma. Palvelujen sisältöä joudumme kehittämään resursseja vastaavaksi. Näemme kuitenkin, että hyvä yhteistyö kuntien lasten ja nuorten palveluiden kanssa on merkittävää ja sitä haluamme edelleen tehdä.

Päivi Peltokorpi
terveyspalvelujohtaja